

TRONDHEIM KOMMUNE

Vurdering av konsekvensene ved handelsetablering

18.11.2008

Henning Lervåg

Byplankontoret i Trondheim kommune

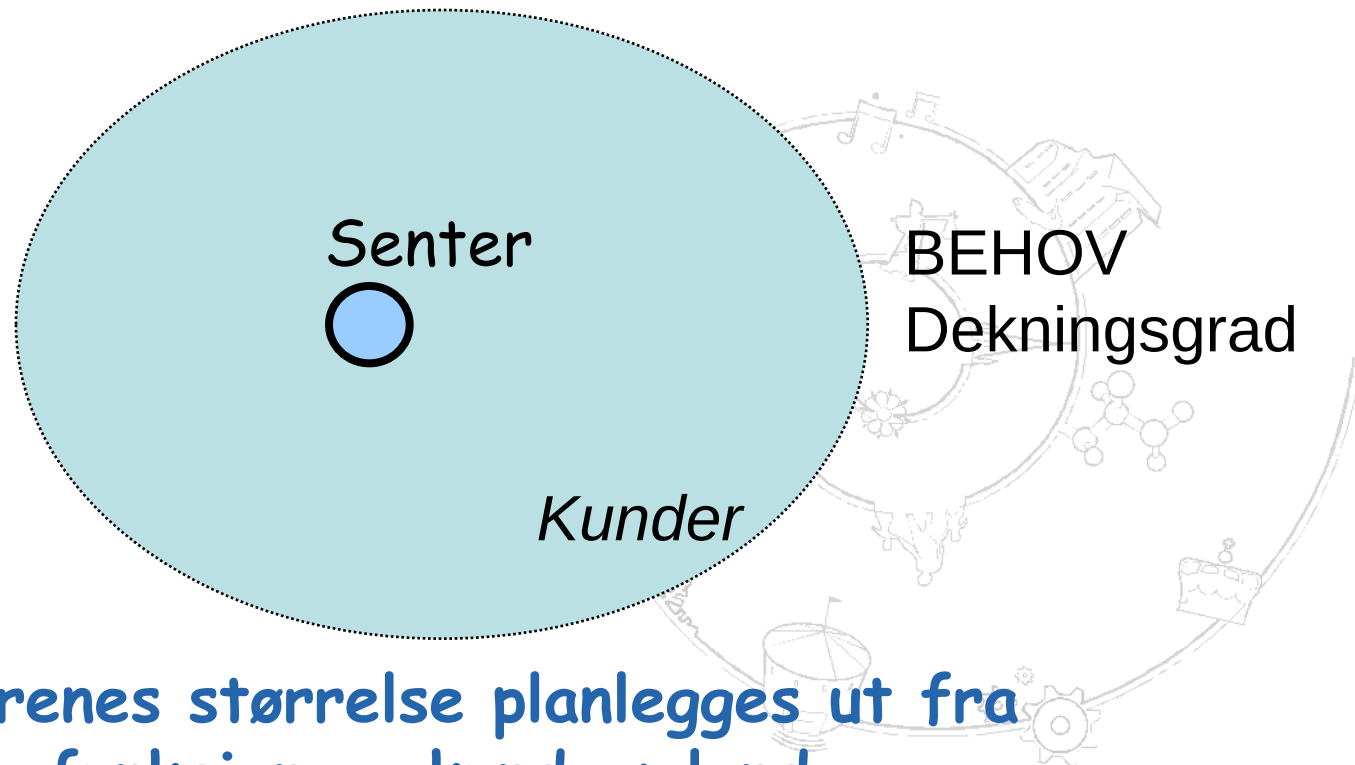
Historisk:

Normativ tilnærming

Tilbud = f(befolkningsunderlag)

FUNKSJON:

Bysenter
Bydelssenter
Lokalsenter

Sentrenes størrelse planlegges ut fra
senterfunksjon og kundeomland

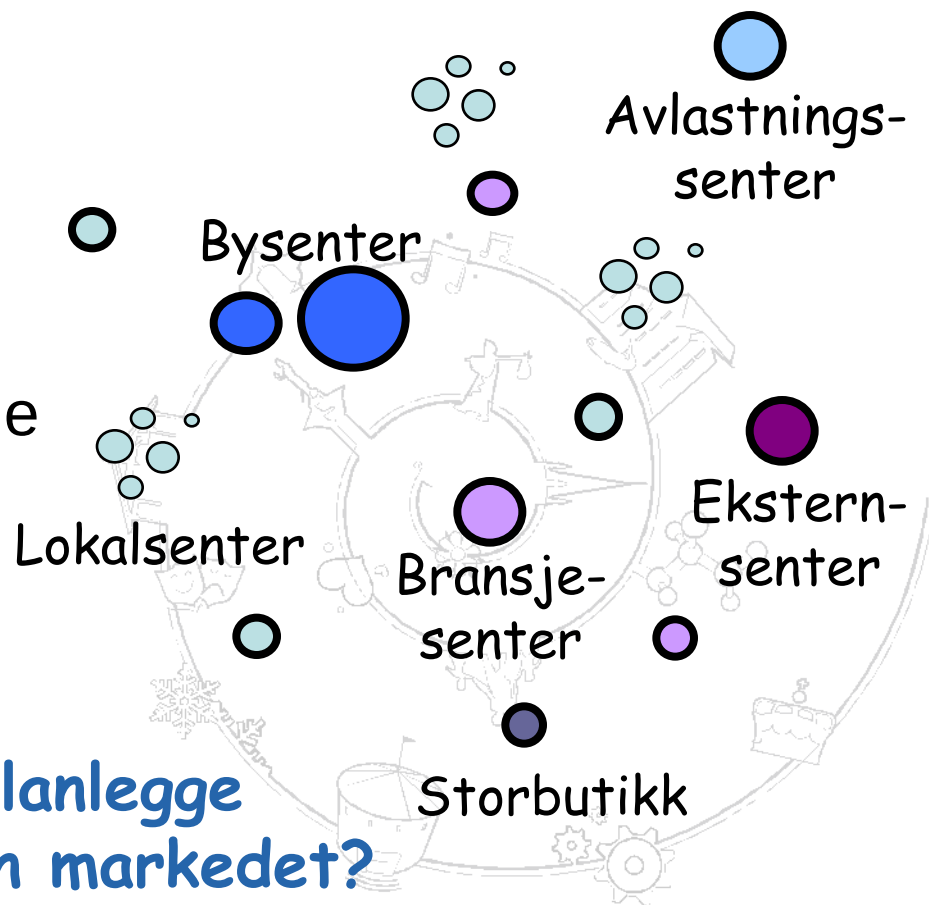

I dag:

Kompliserte senterstrukturer

Ulike konsept:

- Senter og enkeltstående butikker
- Varierende omland som følge av geografi, utvalg og pris
- Trender og tilpasninger (eks. kafé, bank)

Er kommunen i stand til å planlegge handelsutviklingen bedre enn markedet?

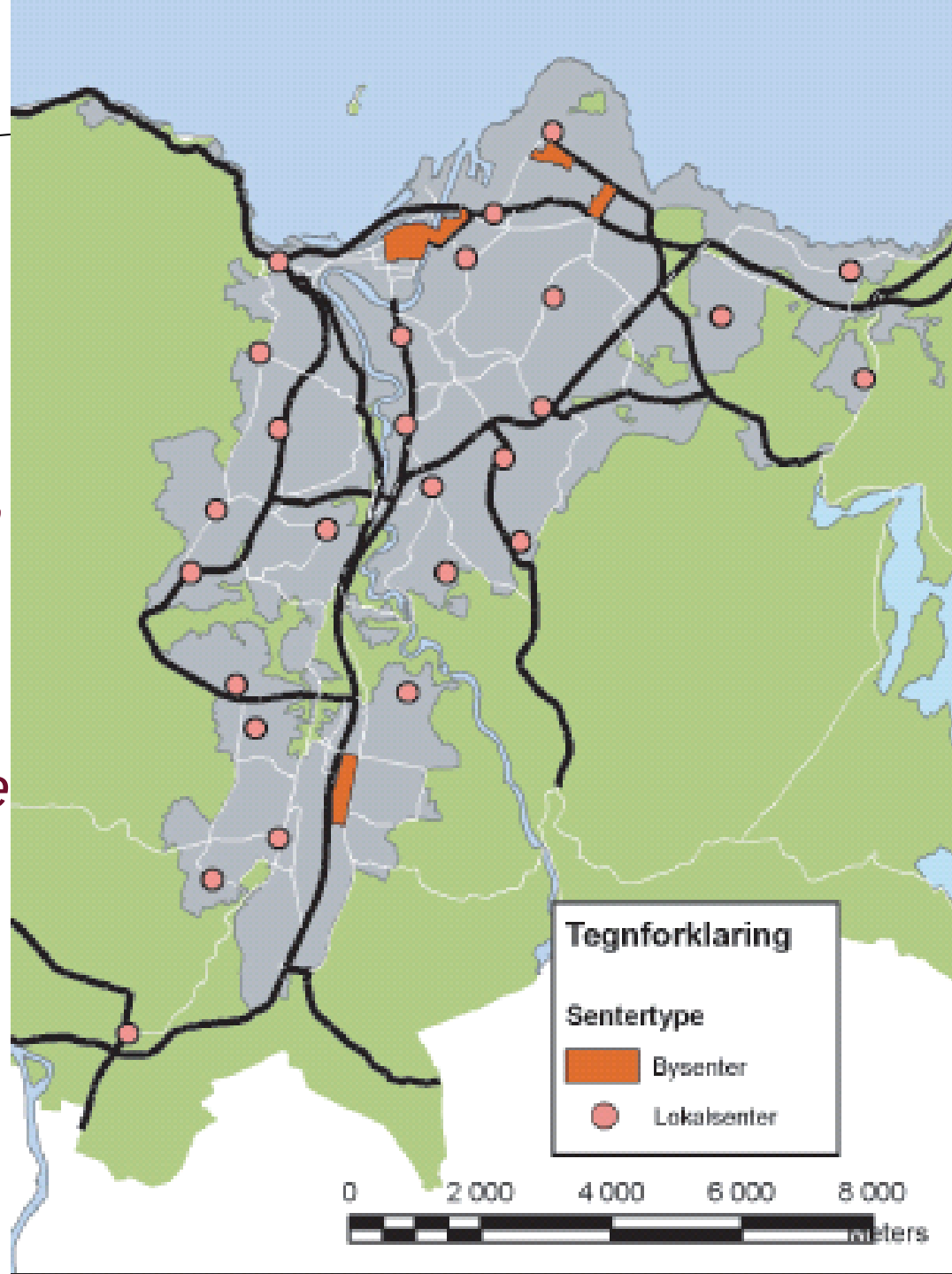

TRONDHEIM KOMMUNE

Trondheim har ikke svaret ennå

*Kommuneplanen:
Utvikle en senterstruktur som
er hensiktsmessig i forhold til
transportbehov, og
bydelssentra
med allsidig tilbud av tjeneste
og opplevelser.*

- Avklarte bysenter
- Bestemmelser for kjøpesenter (>3000 m₂) og parkering
- Retningslinjer for handel i Midtbyen, nærservice, plasskrevende varer og lokalsenter

Miljøpakke for transport: **En ny politikk for avlastningssenter og kjøpesenter**

- Balansert handelsutvikling i byen
- Tilrettelegging for fotgjengere, syklistar og kollektivtrafikk
- Klimaregnskap
- Pilotkommune som prøver ut en rekke tiltak for å gjøre nærhandelen attraktiv

Krav til dokumentasjon av konsekvenser

- ☐ Handelsfokus (markedsandeler)
- ☐ Kundefokus (tilgjengelighet)
- ☐ Miljøfokus (trafikk, CO₂)

Utvikling av en analysemetodikk

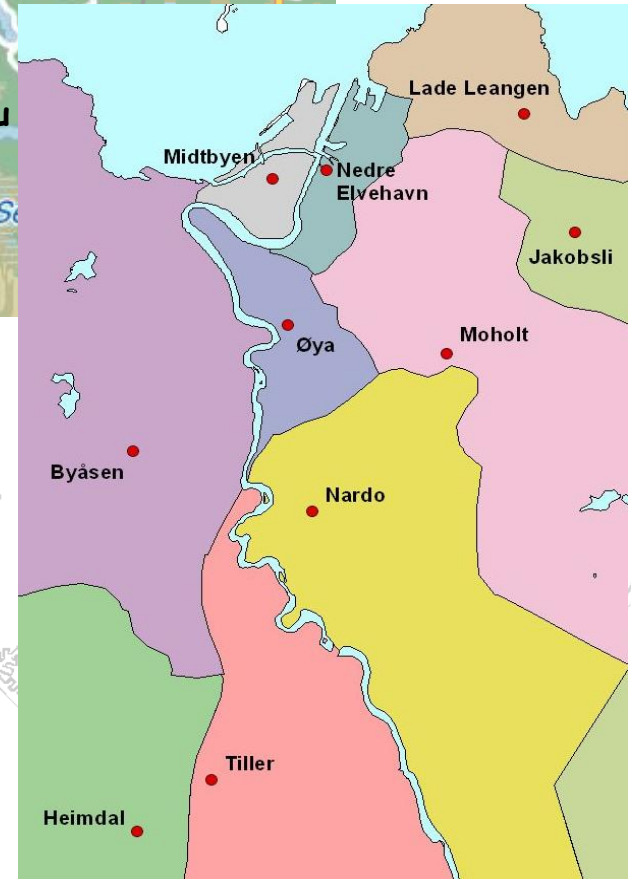
ATP Handelsanalyse:

- ☐ **Kjøpekraft**
(bosatte og arbeidsplasser)
- ☐ **Handelstilbud**
(omsetning)
 - ☐ Matvarer
 - ☐ Fagvarer
 - ☐ Plassvarer
 - ☐ Polvarer
- ☐ **Reisemotstand**
(reiselengde)

**Handels-
soner**

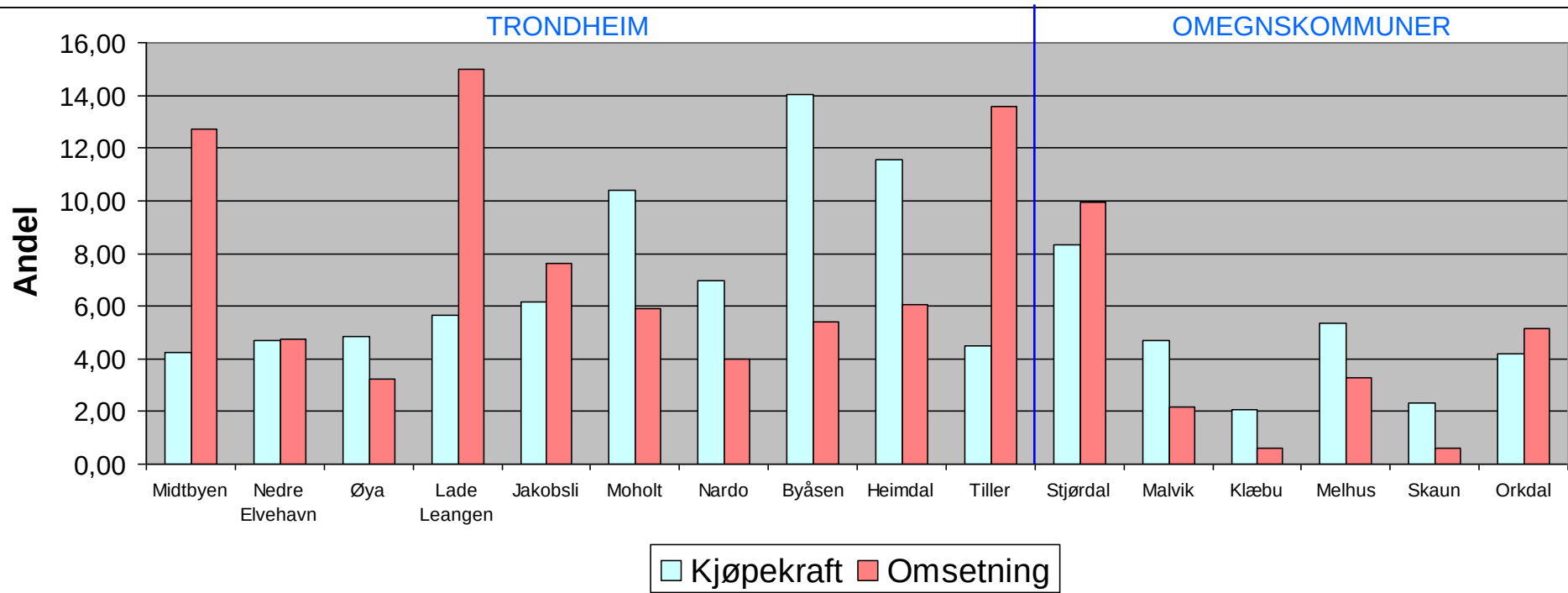
8 bysoner +
nabokommunene

Input:

Registrert kjøpekraft og omsetning

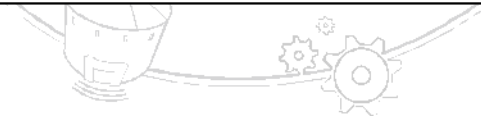
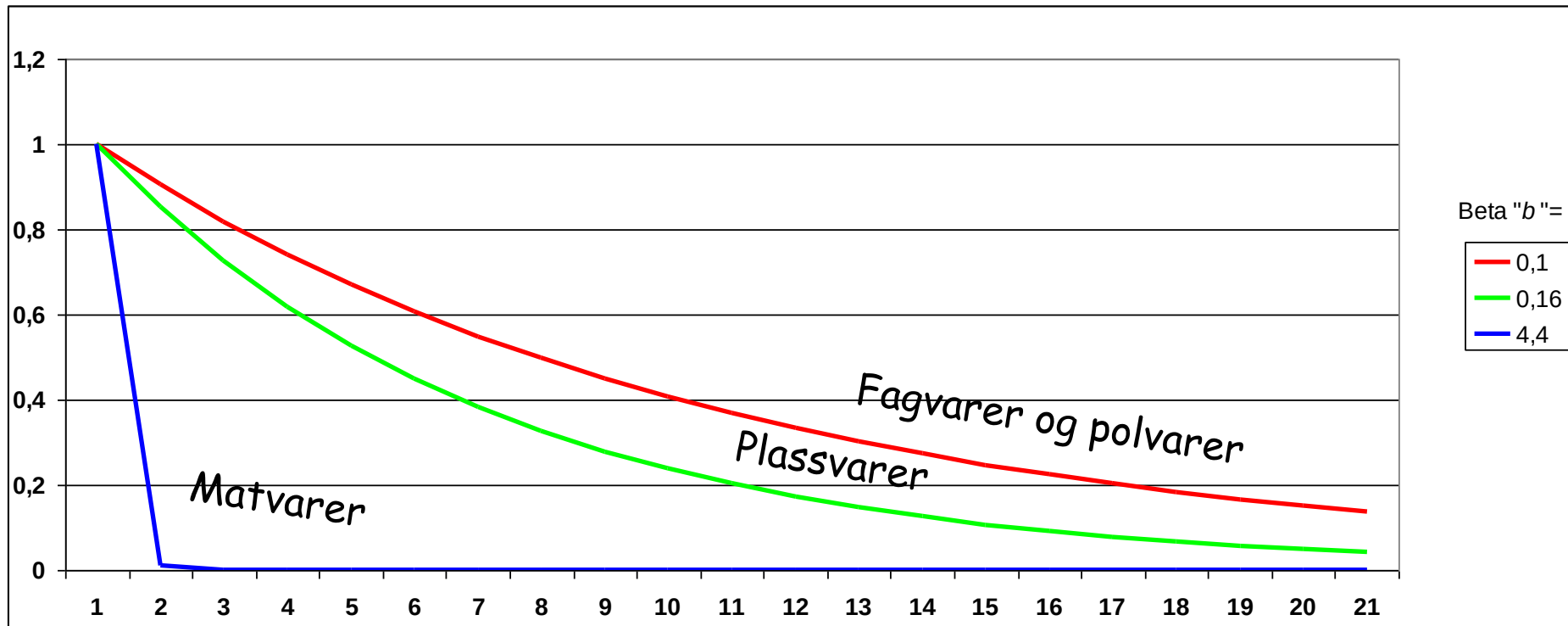

Avstand internt i sonen og mellom sonene beregnes med ATP-modell (mellom senter og bosatte/arbeidsplasser)

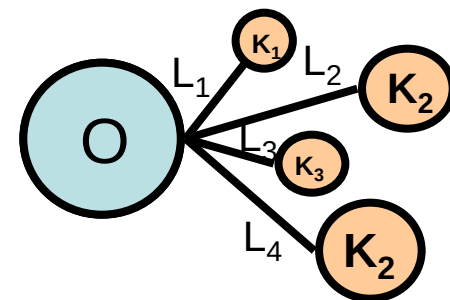
Input:

Avstandsfølsomhet (reisemotstand)

Dagens omsetning fordeles ut fra kjøpekraft og reisemotstand

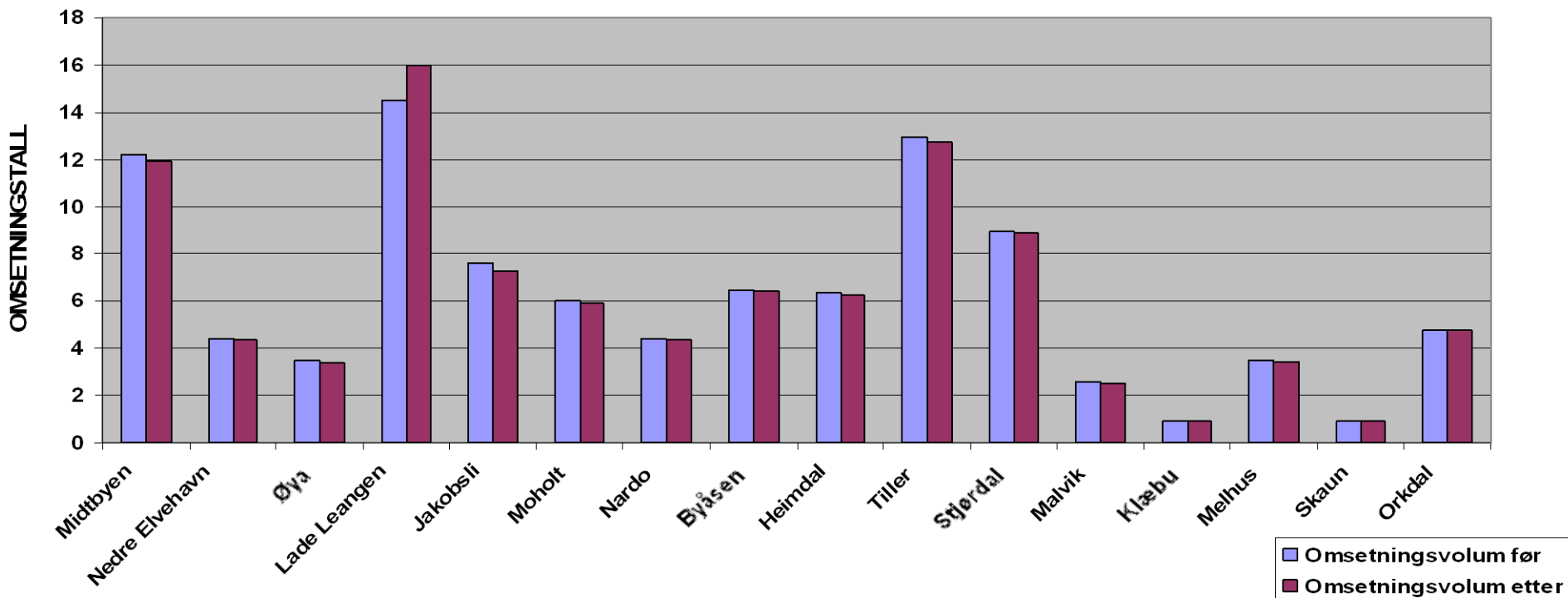
Dagens handelsmønster

INNKJØPSTURER Andel turer fra:	Til:					
	Midtbyen	Nedre Elvehavn	Øya	Lade Leangen	Jakobsli	Moholt
Midtbyen	1,93	0,25	0,15	0,72	0,32	0,15
Nedre Elvehavn	0,98	1,35	0,15	0,91	0,42	0,17
Øya	0,91	0,24	1,37	0,70	0,41	0,20
Lade Leangen	0,86	0,25	0,11	2,94	0,66	0,18
Jakobsli	0,70	0,24	0,13	2,32	1,56	0,30
Moholt	1,34	0,50	0,31	1,91	1,18	3,38
Nardo	0,86	0,28	0,27	0,88	0,66	0,41
Byåsen	2,01	0,61	0,43	1,73	0,90	0,45
Heimdal	1,03	0,30	0,26	0,84	0,56	0,31
Tiller	0,38	0,11	0,10	0,32	0,22	0,12
Stjørdal	0,10	0,03	0,01	0,09	0,02	0,02
Malvik	0,37	0,12	0,05	0,67	0,39	0,12
Klæbu	0,16	0,05	0,04	0,14	0,10	0,06
Melhus	0,44	0,09	0,07	0,23	0,15	0,09
Skaun	0,10	0,03	0,02	0,07	0,04	0,03
Orkdal	0,03	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01
sum til	12,20	4,43	3,47	14,50	7,60	6,02

Framtidig omsetning fordeles ut fra kjøpekraft og reisemotstand

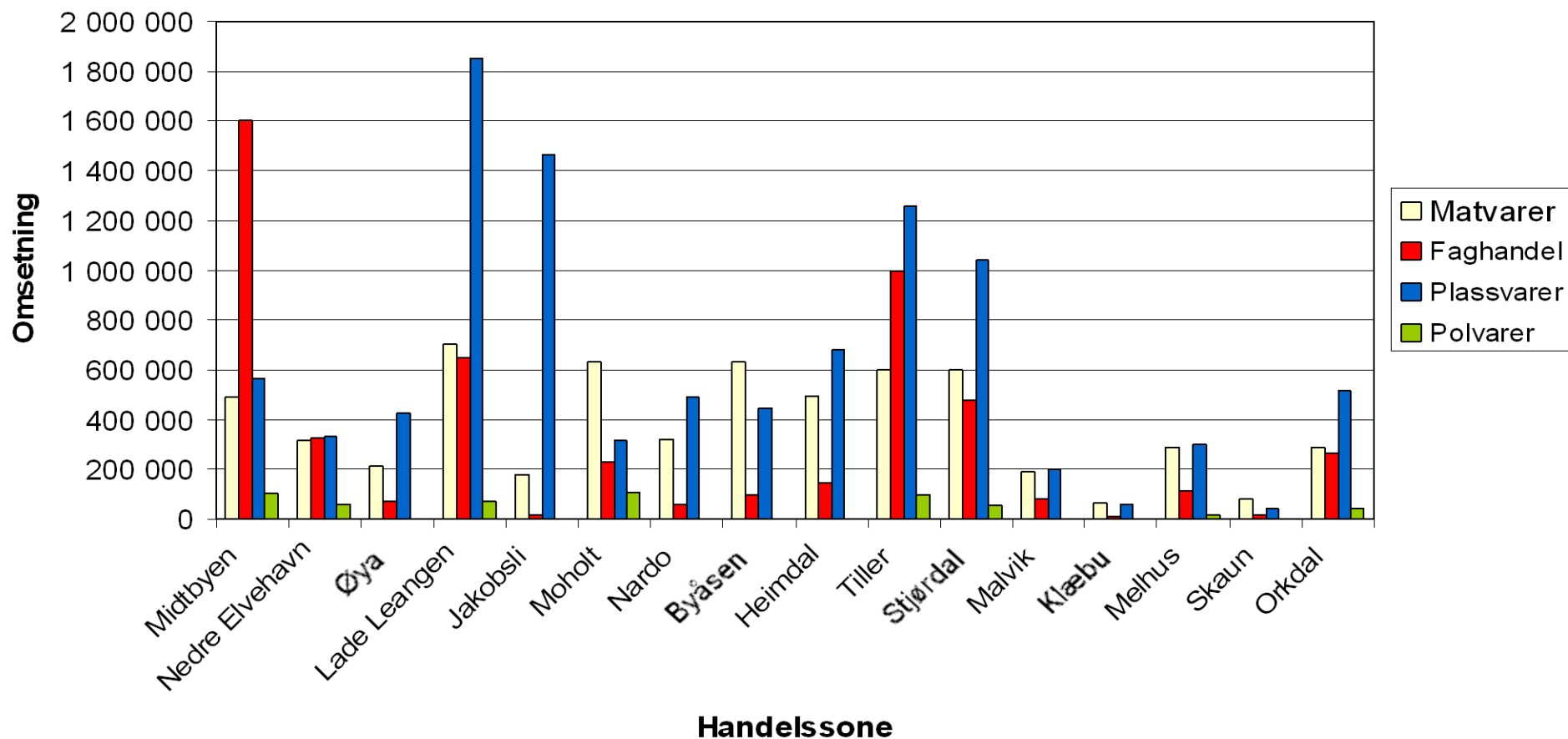
Handelsutvikling - omsetningsvolum

Likevektsbetraktninger

Ulike varetyper gir ulik konkurranse

Matvarer: Alle typer matbutikker

Fagvarer (sentrumshandel): apotek, parfymeri, klær, sko, bok, papir, gullsmed, blomster, sport og leker

Plassvarer (storkonsepter): bil, motorsykkel, møbel, elektro, bygg og jernvare, fargehandel

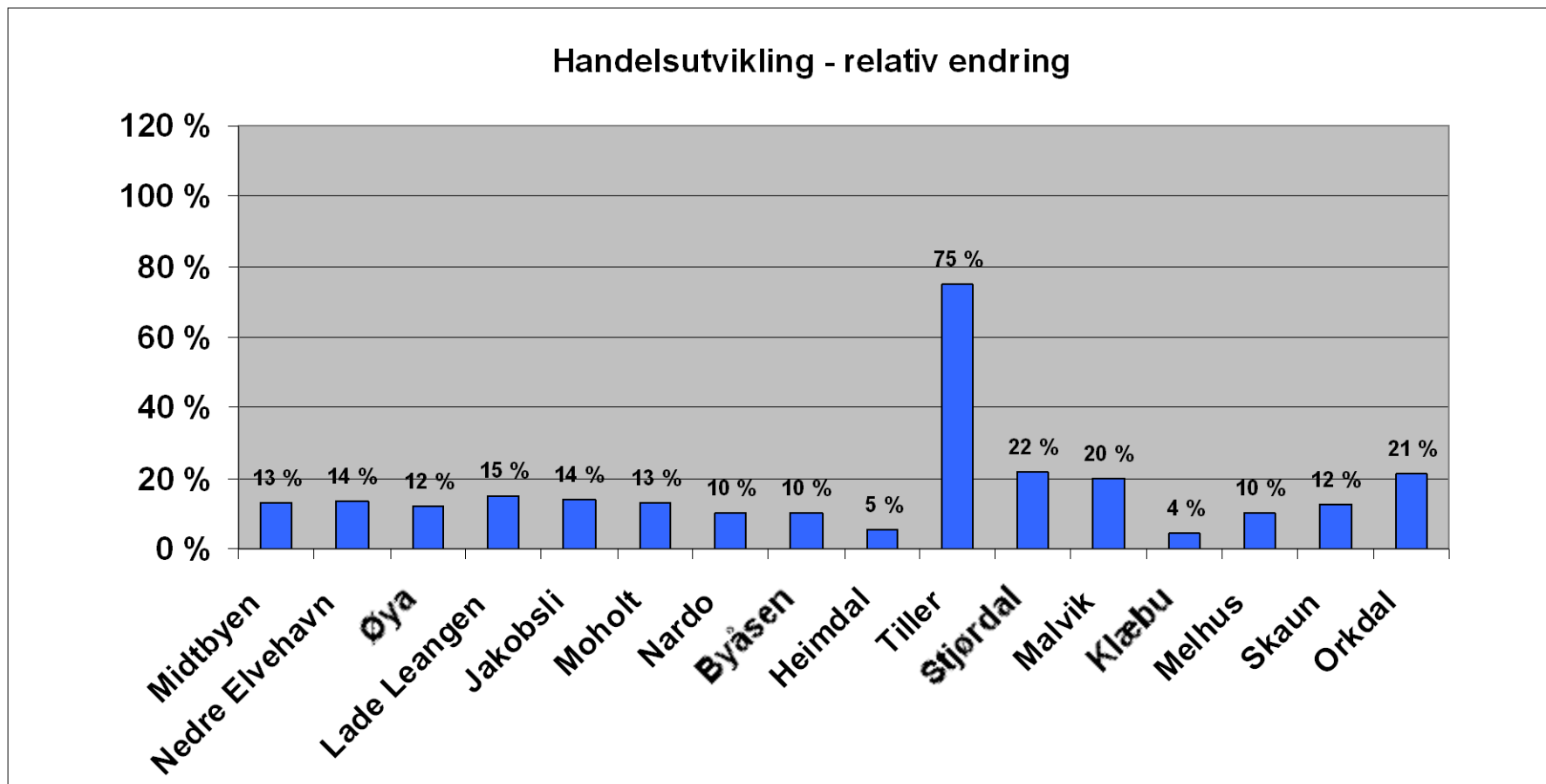
Polvarer: Vinmonopol

Eksempel på beregningsresultat:

Plankonsekvenser:

Halvparten av veksten i neste 5-årsperiode på Tiller

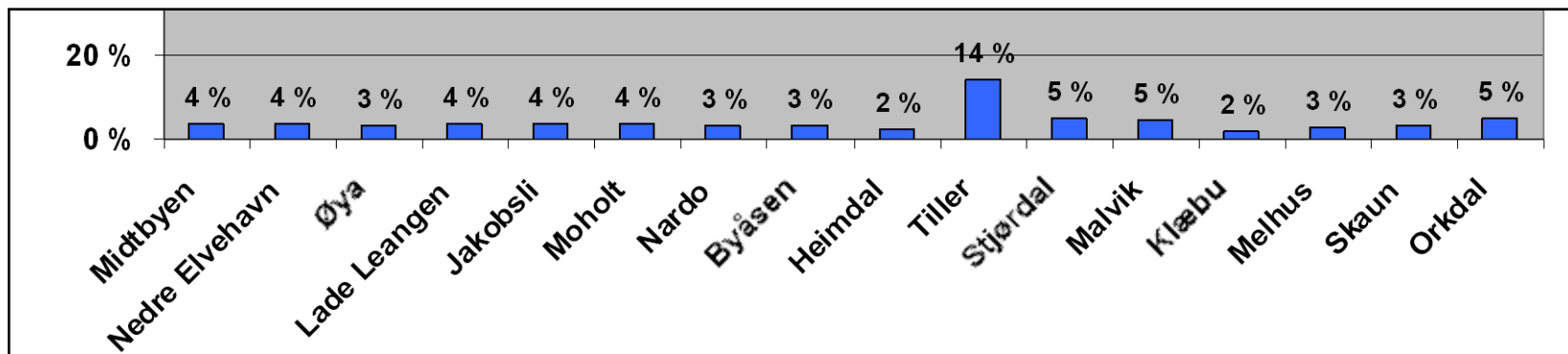

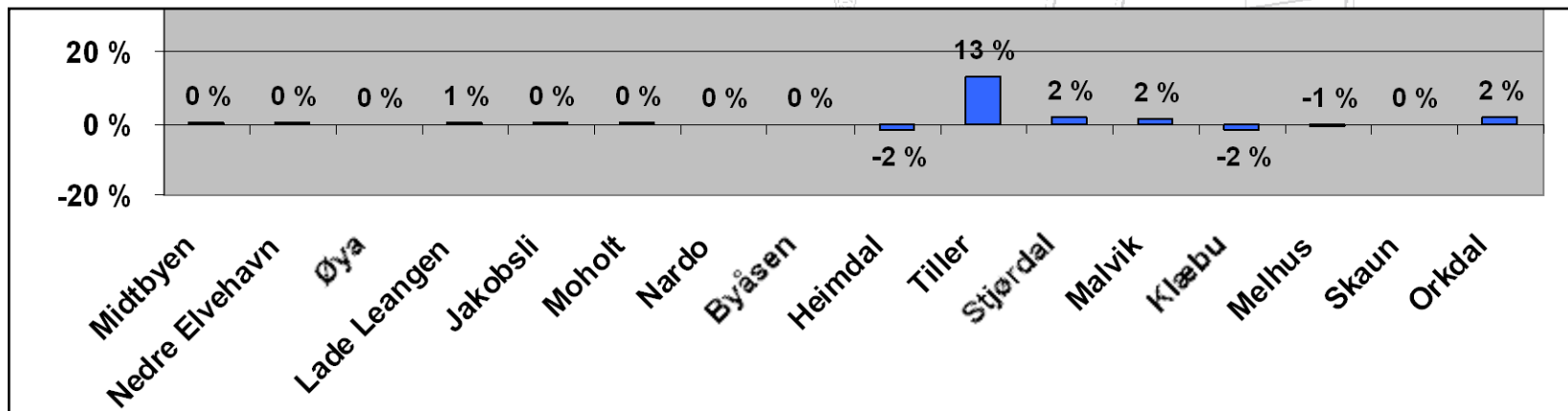
Betydningen av generell markedsvekst

Utbygging av 20 000 kvm på Tiller i løpet av et år

med 5 %
handels-
vekst

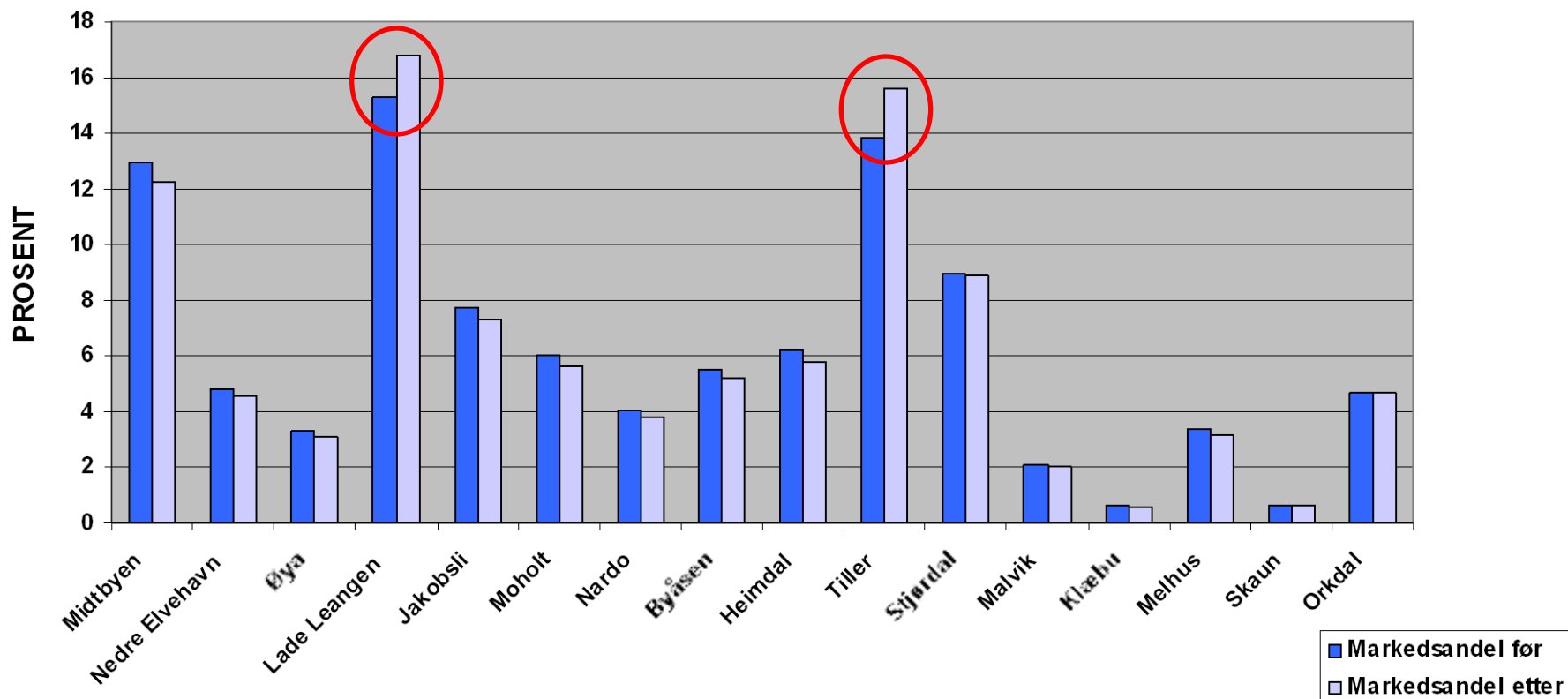
med 2 %
handels-
vekst

Konsekvenser for handel og klimautslipp: **50 % av veksten i avlastingssenter**

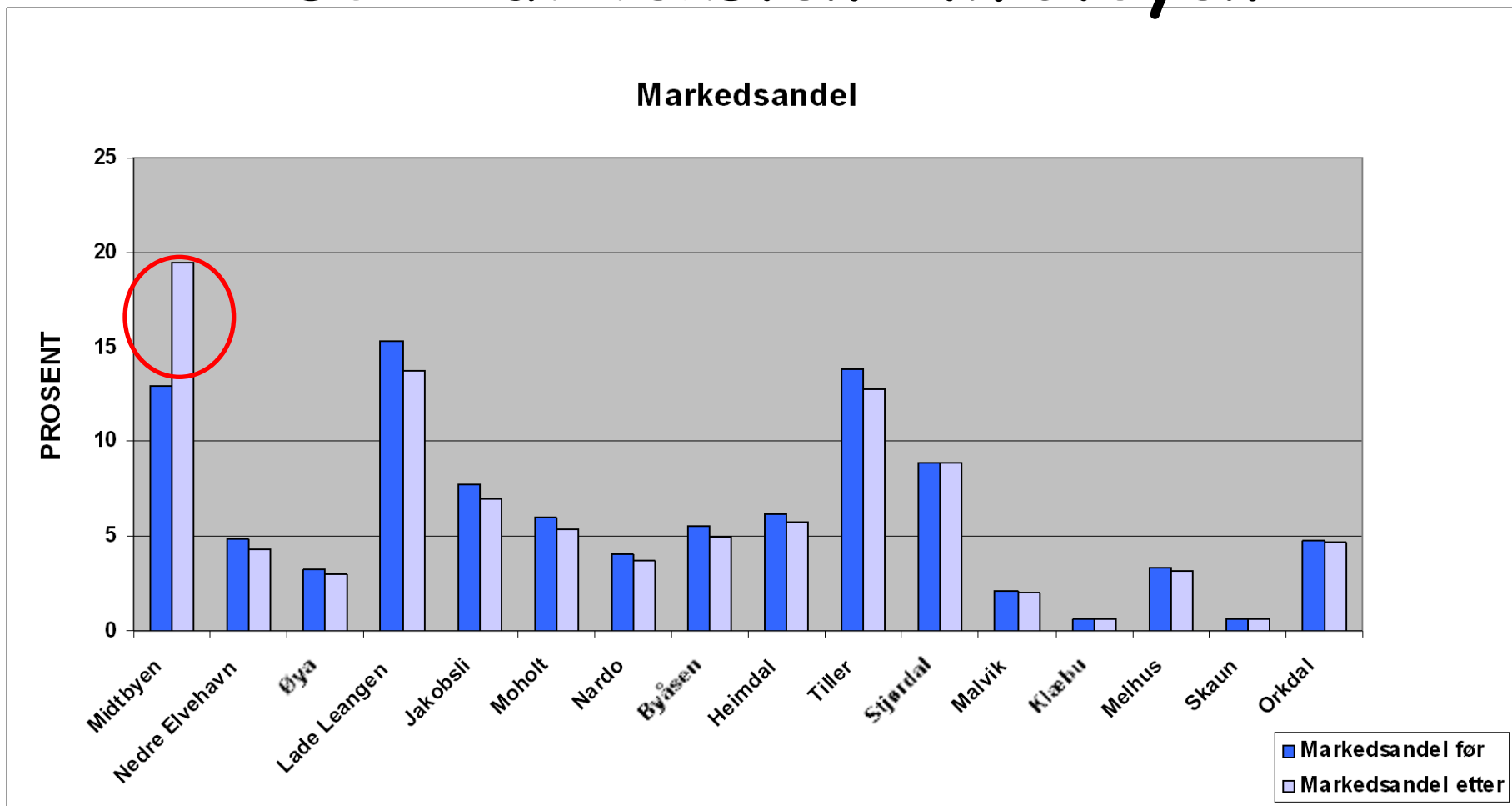
Markedsandel

Utslipp CO₂: +25,7 % (+15,2 % sammenlignet med jevn vekst)

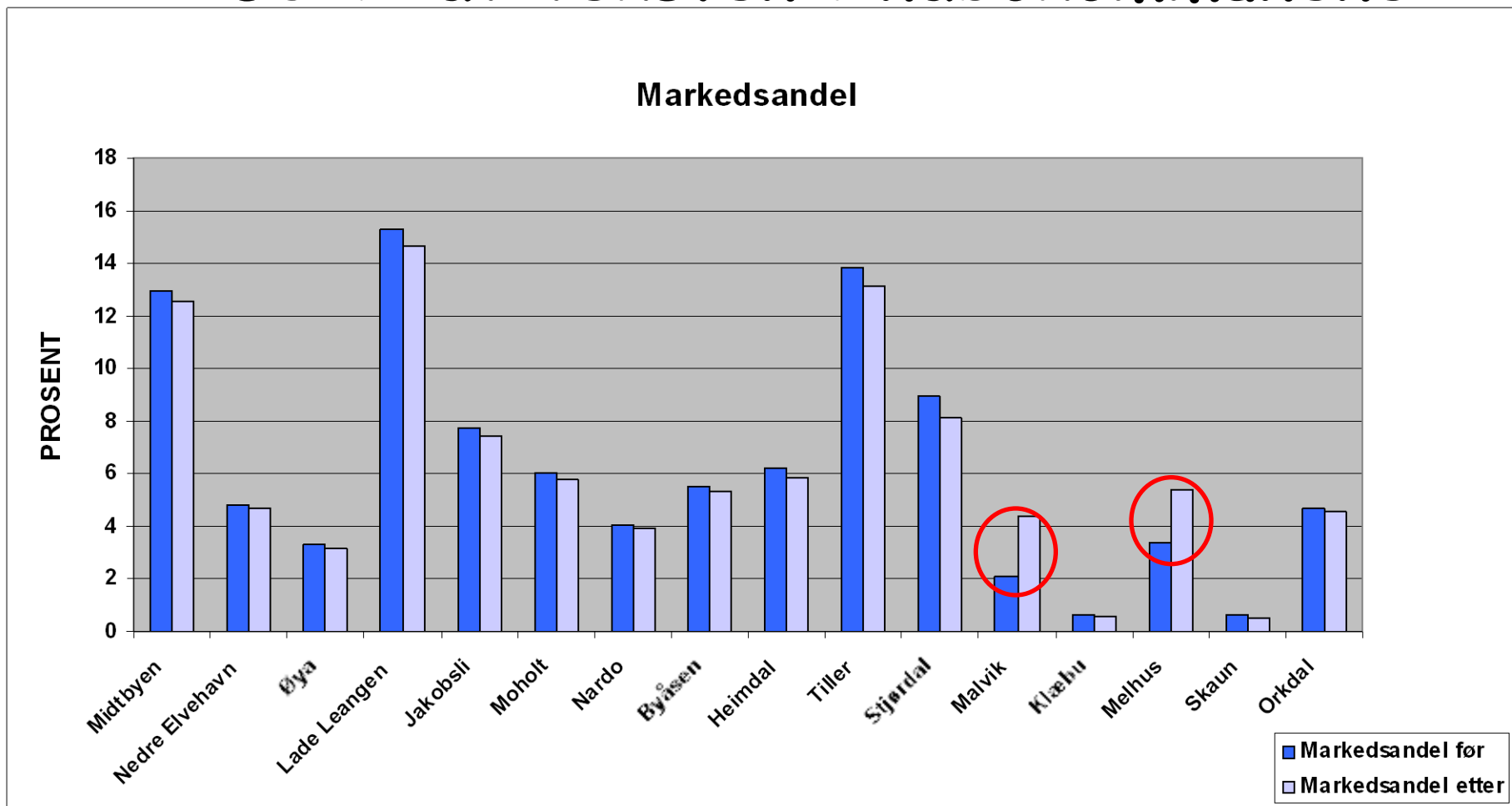
Konsekvenser for handel og klimautslipp: **50 % av veksten i Midtbyen**

Utslipp CO_2 : +19,1 % (-21,4 % sammenlignet med jevn vekst)

Konsekvenser for handel og klimautslipp: **50 % av veksten i nabokommunene**

Utslipp CO_2 : +22,4 % (-7,8 % sammenlignet med jevn vekst)

Videreføring av arbeid med handel

- ☐ Tredjepartskontroll av handelsanalyse for City Syd (evaluering av nytte, kriterier og tolkning)
- ☐ Søknad til program for storbyretta forskning:
Metode for analyse av klimamessige konsekvenser ved lokalisering av handelstilbud:
 - Kartlegging av dagens praksis og erfaring med handelsanalyser
 - Supplerende kunnskapsgrunnlag
 - Metodeutvikling og utprøving
- ☐ Innspill fra Næringsforeningen i Trondheim
Et forpliktende samarbeid mellom byens myndigheter og næringsliv om gjennomføring av de tiltakene for sentrum som best og raskest mulig når de felles mål for et miljøvennlig og levende bysentrum.

Programstyret for storbyrettet forskning:

1. Programstyret anser problemstillingene knyttet til effekter på klima og miljø og styringsmuligheter i skissen "Metode for analyse av klimamessige konsekvenser av lokalisering av handelstilbud" som **relevant for programmet**, men anser det samlede prosjektopplegget å være for omfattende i forhold til storbyforskningsprogrammets rammer.
2. Programmet anbefaler Trondheim kommune å **søke hovedfinansiering av prosjektarbeidet hos Miljøverndepartementet**.
3. Programstyret vil kunne bevilge **et tilskudd til delfinansiering av prosjektarbeidet begrenset oppad til kr 350 000 eks. mva** når det er innhentet tilbud.
4. Programstyret ber Trondheim kommune **drøfte det videre arbeidet med prosjektet i Miljøverndepartementets program "Framtidas byer"** og etablere en nettverksgruppe for prosjektarbeidet.

.....så da spørs det?